

securitas imperii

22

(01/2013)

Róbert Letz

Február 1948 zo slovenskej perspektívy

Václava Jandečková

Ota Tulačka a tajné akce

zaměstnanců amerického velvyslanectví v Praze 1948–1949

Protikomunistická činnost a souvislosti s akcemi StB

„Kámen“, „Praha – Žatec“ a „Hansa“

Martin Nekola

CDUCE

Exilová křesťansko-demokratická internacionála

ve studené válce

David Svoboda

Dlouhá cesta do lesů

Politický vývoj ukrajinského integrálního nacionalismu

a předpoklady vzniku Ukrajinské povstalecké armády

Jan Cholínský

Protest proti československo-sovětské smlouvě

Otevřený dopis České národní jednoty v Londýně

Anthony Edenovi z 20. 1. 1944

Pavel Žáček

Vznik operace RJAN: pohled zevnitř

Z dokumentů o Hlavní správě rozvědky KGB SSSR,

1982–1984

REDAKČNÍ RADA

VEDOUcí REDAKTOR:

Mgr. Jan Cholínský

PŘESEDÁ REDAKČNÍ RADY:

PhDr. Jan Kalous, Ph.D.

ČLENOVÉ REDAKČNÍ RADY:

PhDr. Lukáš Babka

PhDr. Petr Blažek, Ph.D.

doc. PhDr. Vít Hloušek, Ph.D.

Mgr. Norbert Kmeť, CSc.

PhDr. Stanislav Kokoška

doc. PhDr. Karel Konečný, CSc.

PhDr. Zlataše Kukánová

PhDr. Jaroslav Rokoský, Ph.D.

prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc.

PhDr. Jiří Rajlich

doc. PhDr. Václav Veber, CSc.

PhDr. Pavel Zeman, Ph.D.

TAJEMNÍK REDAKČNÍ RADY:

Mgr. Libor Svoboda, Ph.D.

Príspevky do *Securitas Imperii* jsou vybírány v oboustranně anonymním odborném recenzním řízení (peer review), které odpovídá požadavkům Rady vlády pro vědu a výzkum. Více informací o zasílání příspěvků a průběhu recenzního řízení naleznete na www.ustrcr.cz/cs/securitas-imperii.

Securitas Imperii 22 (01/2013)

vychází dvakrát ročně

Vydává: Ústav pro studium totalitních režimů

Vedoucí redaktor: Jan Cholínský

Jazyková redakce: Ondřej Šanca, Eva Svorová, Jitka Šmídová

Odborná redakce: Michal Janata

Anglická redakce: ADS LangLinX, s.r.o.

Grafická úprava: Jaroslav Ježek

Sazba: Jaroslav Ježek

Poštovní adresa redakce: Siwiewcova 2, Praha 3, 130 00

Tisk: Unipress, spol. s r. o., Turnov

ISSN 1804-1612

Evidenční číslo: MK ČR E 19249

info@ustrcr.cz

www.ustrcr.cz

OBSAH

STUDIE	Róbert Letz ♦ Február 1948 zo slovenskej perspektívy	10
	Václava Janděčková ♦ Ota Tulačka a tajné akce zaměstnanců amerického velvyslanectví v Praze 1948–1949 Protikomunistická činnost a souvislosti s akcemi StB „Kámen“, „Praha – Žatec“ a „Hansa“	36
	Martin Nekola ♦ CDUCE Exilová křesťansko-demokratická internacionála ve studené válce	78
	David Svoboda ♦ Dlouhá cesta do lesů Politický vývoj ukrajinského integrálního nacionalismu a předpoklady vzniku Ukrajinské povstalecké armády	98
DOKUMENTY	Jan Cholínský ♦ Protest proti československo-sovětské smlouvě Otevřený dopis České národní jednoty v Londýně Anthony Edenovi z 20. I. 1944	122
	Pavel Žáček ♦ Vznik operace RJAN: pohled zevnitř Z dokumentů o Hlavní správě rozvědky KGB SSSR, 1982–1984	174
ROZHOVORY	Jan Cholínský – Mark Kramer ♦ Studená válka mezi Východem a Západem	208
DISKUZE	Václav Veber ♦ Co s třetím odbojem – zapomeneme?	236
	Michal Janata ♦ Kam sahají stíny normalizace na FF UK?	242
	Martin Tichý a Věra Hradečná ♦ Kniha <i>Nezhojené rány národa</i> pohledem historika a pamětnice	250
RECENZE	Henry Plater-Zyberg ♦ ROMERSTEIN, Herbert – BREINDEL, Eric: <i>The Venona secrets: Exposing Soviet Espionage and America's Traitors</i> . Regnery Publishing, 2000	258

	Milan Bárta ♦ MEDVECKÝ, Matej – SIVOŠ, Jerguš – JAŠEK, Peter: <i>V stopách železného Felixa. Štátna bezpečnosť na Slovensku v rokoch 1945–1989. Ústav pamäti národa, Bratislava 2012</i>	262
	Vojtěch Vlček ♦ DOLEŽAL, Miloš: <i>Jako bychom dnes zemřít měli</i> Nová tiskárna Pelhřimov, Pelhřimov 2012	265
	Michal Janata ♦ FORBELSKÝ, Josef: <i>Svět se mnou, svět beze mě</i> Academia, Praha 2013	270
	Ivan Makásek ♦ ŠANTORA, Roman (ed.) a kol.: <i>Skautské století Dobrodružný příběh 100 let českého skautingu</i> Junák – TDC a Mladá fronta, Praha 2012	272
	Dita Jelínková ♦ GLASSHEIM, Eagle: <i>Urození nacionalisté Česká šlechta a národnostní otázka v 1. pol. 20. století</i> Garamond, Praha 2012	277
	Maciej Ruczaj ♦ CHODAKIEWICZ, Marek Jan: <i>Intermarium The Land between the Black and Baltic Seas</i> Transaction Publishers, New Brunswick – New Jersey 2012	281
ANOTACE	Marek Jan Chodakiewicz ♦ HAYNES, John Earl – KLEHR, Harvey: <i>In Denial. Historians, Communism and Espionage</i> Encounter Books, New York – London 2003	286
	Petr Kubík ♦ SIDOR, Karol: <i>Denníky 1930–1939.</i> Ústav pamäti národa, Bratislava 2010 SIDOR, Karol: <i>Vatikánsky denník I.</i> Ústav pamäti národa, Bratislava 2011 SIDOR, Karol: <i>Vatikánsky denník II.</i> Ústav pamäti národa, Bratislava 2012	287
ZPRÁVY	Martin Tichý ♦ Konference: <i>Rok 1953 v Československu</i> Ústav pro studium totalitních režimů, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Státní okresní archiv v Českých Budějovicích, 17.–18. dubna 2013	290

Pavel Švec ♦ Vystava: <i>Praha objektivem tajné policie v Řezně</i> Univerzita v Řezně, České centrum Mnichov 12. dubna 2013	293
Jan Machala ♦ Diskuzní večer: <i>Podněty katolíků k řešení situace věřících občanů v ČSSR</i> Ústav paměti národa, Polský institut v Bratislavě 23. května 2013	294
Markéta Doležalová ♦ Přednáška: <i>Marek Jan Chodakiewicz: Intermarium – koncepce politického uspořádání prostoru střední a východní Evropy</i> Ústav pro studium totalitních režimů, Polský institut v Praze 12. června 2013	295
SUMMARY	298
Informace pro autory	302

INFORMACE O AUTORECH

Prof. PhDr. Róbert Letz, Ph.D., nar. 1967 – vystudoval obor filozofie a historie na FF UK v Bratislavě. Působí na PF UK v Bratislavě. Zaměřuje se na církevní, politické a kulturní dějiny Slovenska ve 20. století. Je autorem a spoluautorem mj. těchto monografií: *Slovensko v rokoch 1945 – 1948: Na ceste ku komunistickej totalite* (ÚSKI, Bratislava 1994), *Prenasledovanie kresťanov na Slovensku v rokoch 1948 – 1989*. In: *Zločiny komunizmu na Slovensku*. (Vydavateľstvo M. Vaška, Prešov 2001), *Justícia – slúžka moci*. In: Pešek J., Letz R.: *Štruktúry moci*. (Vydavateľstvo M. Vaška, Prešov 2004), *Odkaz živým. Prípád Albert Púčík a spol.* (ÚPN, Bratislava 2008), Slepčan, Peter – Letz, Róbert: *Krížom k svetlu. Život a dielo biskupa Michala Buzalku*. (Dobrá kniha, Trnava 2011). Momentálne pracuje na vysokoškolské učebnici zaměřené na slovenské dějiny období 1945–1989 a na edici *Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov 1918 – 1928*.

Ing. Václava Janděčková, nar. 1974 – je absolventkou Fakulty mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické v Praze. Působí jako soudní tlumočnice a překladatelka, vede vlastní společnost zaměřenou na podporu zahraničních podnikatelů vstupujících na český trh. Věnuje se také badatelské a publikační činnosti se zaměřením zejména na ranou dobu komunismu v Československu. K vydání připravuje v Nakladatelství Českého lesa monografii s názvem *Za brází past Akce „Kámen“ – svědectví o komunistické zvůli v obrazech a archívních materiálech*, která vyjde na podzim roku 2013.

PhDr. Martin Nekola, Ph.D., nar. 1982 – vystudoval politologii na FF UK v Praze. Momentálně je nezávislým badatelem a držitelem Fulbrightova stipendia. Publikoval monografie: *Hitlerovi satrapové* (Naše vojsko, Praha 2008), *Mocní Třetí říše* (Naše vojsko, Praha 2010), *Vyslanci hákového kříže* (Naše vojsko, Praha 2011), *Operace Kondor: Latinská Amerika ve spárech CIA* (Epocha, Praha 2012) a řadu odborných i populárně naučných článků. V současné době provádí ve Spojených státech amerických výzkum organizací východoevropských exulantů v období studené války. K vydání připravuje knihu *Krvavé století*.

Mgr., MA David Svoboda, Ph.D., nar. 1977 – vystudoval politologii na FSV UK v Praze, historii na Central European University v Budapešti a získal doktorský titul v oboru sociální a kulturní antropologie na Fakultě humanitních studií UK v Praze. Působí v Ústavu pro studium totalitních režimů. Zabývá se soudobými dějinami Ukrajiny, ukrajinsko-polskými a ukrajinsko-českými politickými vztahy. Na tato témata publikoval několik studií a recenzí ve *Slovanském přehledu*, ve sborníku *Prague Perspectives* a konferenčních sbornících vydávaných FHS UK v Praze. V současné době je garantem badatelského projektu věnovaného činnosti Ukrajinské povstalecké armády na západoukrajinských územích a v poválečném Československu.